నాకు నచ్చిన నా కథ

—పి. వి. ఎల్. నరసింహారావు

నా మొదటి కథ 'కోడేలులోకం' 1951లో కథాంజలిలో ప్రచురింపబడింది. అడపాదడపా అప్పట్నుండీ వ్రాస్తూ వచ్చిన కథలు బహుశా నలభై దాకా వుండవొచ్చు.

"ఊరు వూరుకొంది" 1967 లో ఆంధ్రప్రభవారు దీపావళి పోటీలో ప్రత్యేక కథగా స్వీకరించారు. ఇటీవలనే దాని ఆంగ్లానువాదం సాహిత్య అకాడెమీ వారి Indian Literature లో అచ్చయింది.

స్వర్గీయ గోపీచంద్ 'మాకూ వుంటయ్ స్వగతాలు' అనే శీర్షిక క్రింద, క్రింది తరగతులవారి మనోవిశ్లేషణకు మనోజ్ఞమైన రూపకల్పన చేసారు.

ప్రతి నెలా మొదటి తారీఖున జనం రంగురంగు కలలు కంటారు. ఈ కథానాయకుడు సింహాచలం కనే కలలు ఖరీదైనవి కావు. ఇక్కడ మనకు ఒక Dichotomy అవుపిస్తుంది. లేనివారికి, సినిమాలు, సిగరెట్లు, బ్రాకెట్లు.... యింకా.... యింకా.... ఎందుకూ అంటే? వారి జవాబు మనకు వినిపిస్తే యిలా వుంటుంది. We are greatfull for small mercies""

అనుకోని అదృష్టం అకస్మాత్తుగా వరిస్తే, అందుకోబోయేలోపల అనుభవం అనకట్ట వేస్తుంది. దీన్నేమంటారు? లలాట లిఖితమా, Poetic Irony యా ఓ హెన్రీ కథలోలా చివరి మలుపా??

అప్పట్లో యీ కథ చదివిన మిత్రులు. రచయితలు కూడా బావుందని నాకు వ్రాసారు. ఒకరిద్దరు కథ జరిగిన స్థలం యిదయివుంటుందని కూడా సూచించారు.

అదీ, ఈ కథ కథాకమామీషున్నూ. ఇక చదవండి.

'ఊరిరు వూరుకొంది'

ఫ్యాక్టరీలో సైరన్ కూత కూసింది.

మెయిన్ గేటు దాటి మూడడుగులు ముందుకువేసిన సింహాచలం వున్నట్లుండి ఆగిపోయి నాల్గడుగులు వెనక్కివేసాడు. సింహాన్ని చూసిన మేక పిల్లలా వణికిపోయాడు. కాని, అతను చూసింది సింహాన్ని కాదు, సింహంలాంటి కాబూలీవాలాను. తాపీగా కార్ప్స్‌వి అల్సేషియన్‌తో ఆటలాడుతున్న కాబూలీవాలా భూతద్దంకండ్లు చుట్టుప్రక్కలను బాగా కాపలా కాస్తూనే వున్నవి.

కాబూలీవాలా అప్పులు, ప్రభుత్వం పన్నులకు అవినాభావ సంబంధం వున్నట్లనిపిస్తుంది. రెండు కూడా యింతై .... యింతింతై .... అలా పెరుగుతూనే వుంటవి.

అసలు ఆఫీసరులా మౌనంగా వుంటే, వడ్డీ దఫేదారులా రెండు చేతులను ముందుకు జాస్తూ వుంటుంది. ఈ రెండూ కలసి నేలకు నింగికి కలిపి నిచ్చెనలు వేస్తవి. అందువల్ల, రాజకీయ కురుక్షేత్రంలోని గయారాంలలా, సింహాచలం ఆర్జన అతని దివాలాకోరు జేబులనుండి కాబూలీవాలా కౌగిలిలోకి చేరిపోతున్న దంటే యేమీ ఆశ్చర్యంలేదు.

సంత మొగలో జాతీయసమగ్రతకు ప్రతీకలాటి నాయర్ హోటలు. ప్రొప్రయిటరు మలయాళీ, సర్వర్లు అరవసోదరులు, ఖాతాదారుల్లో ఆంధ్రులు, ఒరియాలు, బెంగాలీలు, పంజాబీలు.... మొత్తానికి రకరకాల జనంతో కళకళలాడుతూ వుంటుంది. ఈ జనం అంతా కలిపి శాంతియుత సహజీవనాన్ని కొనసాగిస్తుంటారు అక్కడ.

కండ్లను మూసికొనమని, కాళ్లను ముందుకు కదలమనీ సింహాచలం మనస్సు హుకుం జారీచేసింది. కండ్లూ కాళ్లూ, అలవాటూ ఆకలతో చేతులు కలిపి ఘెరావ్ చేయటంతో మనస్సు రాజీపడి తెల్లజెండా ఎగురవేసింది.

ఒక కప్పు వేడి తేనీరు, గట్టి బీడీదమ్ములతో.... కొంచెం ధైర్యం వచ్చింది. నాయర్ నవ్వే చిరునవ్వుకు ఎంతో ప్రత్యేకత వుంది. అది నల్గురికి నాలుగురకాలుగా అవుపిస్తుంది ... డబ్బిచ్చి టీ త్రాగేవానికి ప్రియురాలి పిలుపులాగాను, శానిటరీ ఇన్స్పెక్టరుకు నోట్లకట్టలాగాను, బిచ్చగత్తెకు స్మశానంనుండి వచ్చిన కేకలాగాను, సింహాచలంలాటి ఋణగ్రస్తులకు పోలీసువాని కోరచూపులాగూను. కథ ఎలా

మొదలెట్టాలో తెలీక అవస్థపడుతున్న కథకునిలా కాపేపు తన్నుకలాడి చివరకు ఎలా గైతేనేం "బాగున్నారా సార్?" అని అడిగాడు సింహాచలం.

"సింహాచలం నీకు తెలీంది ఏముంది? నల్లబజారులో కిలో చక్కెర నాలుగు రూపాయిలు పలుకుతున్నది" అంటూ నాయర్ పండ్లికిలించి తన ప్రత్యేకమైన చిరునవ్వు చిందించాడు. కాబూలీవాలా సింహం అయితే, నాయర్ గుంటనక్క. పొగ త్రలకో సింహాన్ని వుబ్బించవొచ్చునేమోగాని, నక్క జిత్తుల వలలో పడకుండా తప్పించుకోవటం అసంభవం. ఇవ్వాల్సిన బాకీ తీర్చి, ఒక సలాం పడేసి నెమ్మదిగా బైటకు జారుకొన్నాడు.

నాయరు హోటలు ఖాశీం పాన్‌షాపూ బియ్యమూ రాళ్లలా కలిసి మెలిసి వ్యాపారంచేస్తుంటవి. 'తన కన్నా తవం నయం' అని అనిపించే మునలి బిచ్చగత్తె గొంతెత్తి బిచ్చమడుగుతున్నది. సింహాచలం ఇచ్చిన పదిపైసలకు ఒక వంద ఆశ్వీర్వాదాలందించింది. తన చివర బీడీముక్క ఆశగా చూస్తున్న కుర్రాడి కందించి, ఒక చార్మినార్ పేకెట్టు అందుకొన్నాడు.

కొట్టుచుట్టూ మూగిన జనం నాగార్జున సాగరం నుండి నక్సలైట్లదాకా వున్న అన్ని విషయాల మీదా తర్జనభర్జనలు చేస్తున్నారు. దగ్గరగా రమ్మని ఖాశీం సింహాచలానికి సైగచేసాడు.

అప్పటికే హంతకుడ్ని కనుక్కొన్న డిటెక్టివ్‌లా పోజుపెట్టి "ఇవాళ డబుల్ ఫైవ్ వచ్చి తీరాలి, చచ్చితీరాలి" అన్నాడు ఖాశీం.

"లాభంలేదు గురూ, యీనెల ఊ....హూ.. ఏమీ లాభం లేదు" అంటూ నిస్పృహతో నిట్టూర్చాడు సింహాచలం.

"సింహాచలం, యేమీ భయపడవొద్దు. నేను డబుల్‌ఫైవ్ మీద ఐదు రూపాయిలు కడుతున్నాను" అంటూ ధైర్యం చెప్పాడు అప్పుడే రంగస్థలం ప్రవేశంచేసిన రంగయ్యతాత.

బ్రాకెట్ ఆటలో ఖాశీం అభిమన్యుడైతే, రంగయ్యతాత భీష్మాచార్యుడు. వాళ్లిద్దరూ సర్వసాధారణంగా అంగీకారానికి రారు. ఎవరి సిద్ధాంతాలు వారివి, ఎవరి చార్టులు వారివి.

"సింహాచలం, ధైర్యే సాహసే లక్ష్మి అన్నారు. కనీసం ఇటువైఅయిదన్నా కట్టు" అచ్చు అర్జునుడికి బోధచేసే శ్రీకృష్ణుడిలా విజృంభించాడు రంగయ్యతాత.

సింహాచలం యిరకాటంలో పడ్డాడు. తాను రంగయ్యతాతకన్నా తక్కువ తిన్నాడేంటి? కుబేరుడిలాటి రంగయ్యతాతయూ బ్రాకెట్టుఆటలో కుచేలుడయ్యా

తనుకోండి— అది వేరేసంగతి. కొమ్ములు తిరిగిన రాజకీయనాయకుడిలా యే ఎండకా గొడుగుపట్టటం రంగయ్యతాతకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య.

"సరే అలాగే డబుల్ ఫైవ్ మీద పది" అంటూ రెండుఅయిదులు ఖాశీం చేతికిచ్చి, రశీదు రంగయ్యతాతకు వదిలేసి, ముందుకు బయల్దేరాడు సింహాచలం.

మిగిలిన చిల్లర నెమ్మదిగా బైటకులాగి లెక్కపెట్టసాగాడు. రెండు ఒక రూపాయినోట్లు, ఒక అర్ధరూపాయి, మూడుపదిపైసలబిళ్ళలు— వెరశి రెండు రూపాయిల ఎనభై పైసలు! అదృష్టవశాత్తు మంచంపట్టిన తల్లికి ఆఫీసు నుండే యిరవై రూపాయిలు మనీఆర్డరు కట్టాడు. పెద్దక్కయ్య వుత్తరంమీద వుత్తరం కుప్పిస్తున్నది. ఈ నెల లాభంలేదు. అంతా సవ్యంగా వుంటే వచ్చే నెల చూడాలి. చిన్నక్కయ్య సంగతే వేరు. క్రిందటినెల పంపించిన పదిరూపాయిల ఎం. ఓ. తిరగ్గొట్టేసింది. తన సంగతి వాళ్లకేం తెలుసు? దినదిన గండం నూరేళ్ల ఆయుష్షులా వుంది

'కోతి బావకు పెళ్ళంట' సినిమా పాట గుర్తువచ్చి నవ్వుకొన్నాడు రంగయ్యతాత [illegible]తుంటాడు 'సింహాచలం, తొరగా పప్పుఅన్నం పెట్టించవయ్యా" అని.

[illegible] బ్రియానీ, బొబ్బట్లు, [illegible] అన్నీ [illegible] అరిగించుకోవాలి సుమా" అని జవాబు [illegible]

[illegible] తనను దూసుకపోవటంతో తిరిగి [illegible].

[illegible]

బ్రెడ్ [illegible] ఫ్యాక్టరీ పని [illegible] గడియారం ముల్లులా [illegible] చట్రాలా [illegible]ప్పుడప్పుడు దర్శించే [illegible] అవి [illegible] తానే గొణుక్కొన్నాడు.

[illegible] త్రైలా సిం[illegible]ం ఒలికబోస్తుంటుంది. ఇంద్రధనుస్సు[illegible]లా క్షణక్షణమూ మారిపోతూ, ఆధునిక మానవుని జీవితంలా రకరకాల ధ్వనులతో ప్రతిధ్వనిస్తుంటుంది. పురుషులూ, స్త్రీలూ పిన్నా, పెద్దా, అందరూ ఒకరొకరను తోసుకొంటూ.... రణగణ ధ్వని రాళ్ల వానా కల్పిస్తుంటారు. చీట్లపేకా, లాటరీ టిక్కెట్లు, గ్రామఫోను రికార్డు

ద్యాన్సులు, బెలూన్లు, రకరకాల డ్రింకులు, బొమ్మలు.... అన్నీ కలసి కోలాహలంగా వివిధ రాజకీయపార్టీ నాయకుల ఉపన్యాసాల్లా, సంగీతంలో అపశ్రుతుల్లా వినిపిస్తుంటవి. ఇవాళా అలాగే వుంది దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోతూ.

"కోపం వచ్చిందేంటి? నల్లపూసవై పోయావ్" సింహాచలం వెనక్కి తిరిగి చూసాడు. లలిత! అవును, తను లలితను చూసి చాలా రోజులే అయింది. సినిమాలు చూసి చూసి బుచ్చిమల్లెమ్మే లలితగా రూపాంతరం చెందింది.

"ఓ లలితా నువ్వా, పద, పద, సంత చూద్దాం" ఇద్దరూ కలసి సంత అంతా బలాదూరు చేసారు. సింహాచలం కొని పెట్టిన మిఠాయి, పూలు పుచ్చుకొని, ఒక చిరునవ్వు నవ్వి, సీతాకోకచిలుకలా ఎగిరిపోయింది.

తిరిగి చిల్లర లెక్కెట్టుకొన్నాడు. డెబ్బై పైసలు! గాజుపాలెం మెట్రో శ్రీకృష్ణాటాకీస్ రికార్డులు చెవులను బద్దలుకొట్టేస్తున్నవి. "సినిమా చూస్తే" "ఓ బ్రహ్మాండంగా వుంటుంది" అని నవ్వుకొన్నాడు సింహాచలం.

అర్ధరూపాయి పెట్టి బెంచీటికెట్టు కొని, పదిపైసలకో బీడీలు కొన్నాడు. (చార్మినార్ సిగరెట్లు యెప్పుడో అయిపోయాయి)

సిఐడి 116 సినిమా చూస్తుంటే కొత్తకారులో ప్రయాణం చేస్తున్నట్టున్నది.

సినిమా అయిపోయింది. 'జనగణమన' వేస్తుంటే లేచి అటెన్షన్‌లో నిలబడ్డాడు. కార్మిక విద్యాకేంద్రంలో విన్న వుపన్యాసం గుర్తుకు వచ్చింది.

సామాను దించిన కూలీవాని చేతుల్లా, మనస్సు తేలికపడింది. మిగిలిన పదిపైసలతో బన్ను కొని యింటికి దారితీసాడు. చలి ఎముకలు కొరికేస్తున్నది. చిరుచినుకులు మొదలైనవి. ఇండ్ల వరండాలలో బిచ్చగాళ్లూ, కుక్కలూ కలిసి స్థలంకోసం కుమ్ములాడుకొంటున్నారు.

ఊరు వెలుపల వున్న గుడిసెల్లో తనది మూడవది. తలుపు తీసి దీపం కోసం వెదుకసాగాడు. దీపంలో కిరసనాయిలు లేదు. ఎక్కడో ఒక మెరుపు మెరిసింది. సీసాలో కిరోసిన్ నెమ్మదిగా లాంతరులో పోసాడు. వర్షం జోరు ఎక్కువయింది. నులక మంచం మీద కూర్చొని బన్ను తుంటాడు. ఎక్కడో బిచ్చగాడి కేక వినిపించింది. ఆకలిబాధ సింహాచలానికి బాగా తెలుసు. వాణ్ని పిలిచి బన్ను చేతికి అందించాడు. అది పుచ్చుకొని తందానుతానే నోటు వెదుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు బిచ్చగాడు.

వర్షం.. వర్షం.... గాలి.... గాలి ... ఆకలి. కప్పుమీద తాటాకులు ఒక దాని వెంట ఒకటి గాలికి ఎగిరిపోతూన్నవి. దీపం ఆరిపోయింది.

ఆకలి ... దప్పిక .... కూజాలో నీళ్ళు గ్లాసులోకి వంచుకొని త్రాగి, బీడీ వెలిగించుకొన్నాడు. వర్షం గుడిశెలోకి ధారాపాతంగా కురుస్తున్నది. మంచాన్ని సురక్షిత స్థలానికి లాగాలని ప్రయత్నించాడు. ఇప్పుడు మనస్సు అటూయిటూ పరుగిడటం లేదు. ఒకటే ఒక్క ఆలోచన వచ్చింది.

అది లలిత అందచేసిన ఆహ్వానం!

ఆ ఆలోచనకు అతనికి పొట్ట చెక్కలయ్యేంత నవ్వు వచ్చింది. సినిమా నుంచి అక్కడికే నేరుగా వెళ్ళవలసింది. ఇప్పుడు లాభంలేదు.

అదృష్టం వుంటె రేపనేది వుండనే వుంది.

నీళ్ళ చిన్న చెరువులా అవటంతో మంచం తెప్పలా తేలుతున్నది.

దగ్గుతెర.... మంచినీళ్ళకోసం కూజా చూస్తే ఖాళీఅయిపోయి కూర్చొన్నది.

మళ్ళీ దగ్గు.... ఖంగుఖంగు మంటూన్నది.

మంచంమీద ఒకే మూల ముడుచుకొని కూర్చొన్నాడు పోతపోసిన శిలా విగ్రహంలా సింహాచలం.

* * * *

తెల్లగా తెల్లవారింది.

"సింహాచలం, లే .... లే . డబుల్ ఫైవ్ వచ్చింది" అంటూ రొప్పుతూ యింటోకి వచ్చాడు రంగయ్యతాత.

గుడిశెలో కనిపించిన దృశ్యానికి రంగయ్యతాత విభ్రాంతపడిపోయాడు. చేతిలోని ఆరువందల ఏభై రూపాయల నోట్లకట్ట క్రిందకు జారిపడింది.

ఫ్యాక్టరీలో సైరన్ కూసింది.

సంత మొగలో జాతీయ సమగ్రతకు ప్రతీకలా నాయర్ హోటల్ నిలిచివుంది.

ఊరి అవతల పూరిగుడిశె నోరెత్తలేదు పాపం!

ఊరు వూరుకొంది.